

מהדורה עשרים וארבע

31.12.2020

ט"ז טבת תשפ"א

צוות המערכת

אלון שורץ, ריבי ארצי, ד"ר איריס פינטו,

רקפת גלבוע, נעמה כהן, ענבל לוור

זמן קריאה 60 שניות

אמ; לק הוא ביטוי סלנג באינטרנט, ראשי תיבות של
"ארוך מדי; לא קראתי".

שימוש רב נעשה בו על מנת להציג את חוסר רצונם של
הקוראים להתאמץ בקריאה ובקשתם ל**תקציר הדברים**.

סקופ הוא מונח בעיתונאות המציין ידיעה חדשותית
מקורית, **חשובה**, **מפתיעה** או מרעישה שנחשפה
באופן בלעדי על ידי גורם עיתונאי כלשהו.

מדובר בחדשות אשר סביר להניח שיעניינו מספר רב של
אנשים ועשויות להיות כאלו המלמדות על **הבט חדש** לגבי
אירוע חדשותי אשר ידוע זה מכבר

scope הוא **תחום**, אזור הנמצא בתוך גבול מוגדר
מסוים מוחשי או תיאורטי כמו תחום ידע - ובמקרה שלנו,
חינוך.

לטובת המצטרפים החדשים, ברזכים הבאים!

על כן **סקופ**

מגזין קצר וחדשני בתחום החינוך

“דמיון הוא תחילת היצירה” ג'ורג' ברנרד שו

לפני כמה שבועות הבת שלי אכלה תפוח. עם קשית. כן, תפוח עם קשית. יצירתית, ללא ספק. הבטתי מהצד ותהיתי לאן זה יתפתח. קחו רגע לדמיין את הסיטואציה.

כמה פעמים בחיים אמרו לי “אלון, חשוב יצירתי, בוא נחשוב מחוץ לקופסא”? הרבה. מה זה הרבה? מלא. מלא מלא.

ובפועל, זה נכון – אנחנו אכן נדרשים לזה מדי יום. אבל מה זו אותה קופסא שאנחנו צריכים לחשוב מחוץ לה? ומי בכלל סגר אותה? ומתי? מתקבעת אצלנו תודעה של מוכר – מה ידוע לנו ומה כביכול הגיוני ושגור – הוא נורמה “קופסא”, וכל מה שמחוץ לה נתפס כמשונה במקרה הרע או יצירתי במקרה הטוב.

נחזור לבת שלי, ברשותכן.ם.
היה לה צורך, נגיד שהוא לאכול תפוח או סתם לחקור משהו ועמדו לרשותה כלים, נגיד שהם קשורים.
אט אט נוצרו לה חלקי תפוח מחוררים ורצועות תפוח מסולסלות שחוברו יחדיו יחד והפכו לקיפוד (אל תשאלו אותי איך...)
מה לא עמד לרשותה? קביעת נורמה. 'קופסאות' כאלה או אחרות – היא לא “חשבה מחוץ לקופסא” (הרי מבחינתה עוד אין כזו). היא פשוט חיברה את מה שעמד לרשותה והיה נראה לה הגיוני, או כף (הטוב מבין השניים). תשחררו אותם, אתכם “מהקופסא” לרגע ותראו דברים נפלאים.

קחו את התקופה האחרונה. אין לה קופסא. או בעצם יש לה רק שהיא כזו שעוד לא הוגדרה בקופסא, עדיין. ומה עם הקיפוד של הבת שלי? הוא היה ממש טעים.

קריאה מהנה וסופ”ש נעים, אלון.

*בלחיצה על הסמל
תעברו חזרה לפה

מה זה?

מה נוצר פה?

הנושא השבועי

מה זה בכלל?

כל כותרת היא קישור
לעמוד המתאים

יש לי יצר

לפרוץ גבולות

ולהגיע למחוזות

בלתי צפויים

למרות הסכנות, יש שם מנגינות

חד פעמיות,

ראשוניות

שלא ניתן ללמוד

ואין להן תחליף

ושם אפשר לצלול

אל השורשים העמוקים

ולחשוף רבדים על רבדים

ולגלות מסוגלות

ולפרוץ באמת - מהגבולות של עצמי

אל מרחבים חדשים

ולדמיין

איזו מציאות אפשר ליצור

CREATIVITY

יצירתיות

**ובין אפשר לאי אפשר
יש מקומות רבים
שעדיין לא דרכה בהם
כף רגלנו**

עידית ברק

יצירתיות מהי?

ד"ר איריס פינטו

יצירתיות משמעה תהליך הפקה של רעיונות מקוריים ורלוונטיים לסיטואציה נתונה. יצירתיות באה לידי ביטוי בכל אחד מתחומי העשייה של האדם: במדע, בטכנולוגיה, באמנות, ובפתרון בעיות. למשל, באלתור מוזיקלי, כשהנגן נדרש ליצור נגינה ללא הנחיה או יעד מוגדר, או בהומור, כדרך בלתי שגרתית ומקורית לראות דברים ממגוון זוויות, שעל בסיסן נוצרת הבנה חדשה.

חשיבה יצירתית מורכבת ממקוריות, גמישות ושימושיות. תוצריה יכולים להיות אינטלקטואליים (כתבה, שיר, מאמר) מוחשיים (פטנט, מוצר) או תהליכיים (שינוי ארגוני/תהליכי).

חשיבה יצירתית מערבת שני תהליכים:

חשיבה מסתעפת - מקדמת יצירת רעיונות במצבים בהם הקריטריונים לבחירה מעורפלים, וקיימת יותר מאפשרות נכונה אחת. חשיבה זו מובילה לפתרונות מרובים ובלתי שגרתיים, ומשמשת כמדד להערכת יצירתיות.

חשיבה מתכנסת - המובילה לפתרון בודד אחד, שהוא נכון ומכריע.

השילוב והשקלול בין חשיבה גמישה ומסתעפת, לבין חשיבה מתמידה ומתכנסת, מובילים ליצירה של עושר רעיונות במגוון דרכים.

האדם היצירתי

ד"ר איריס פינטו

אנשים יצירתיים נוטים לחפש חידושים, והם בעלי סף נמוך לשעמום, שדוחף אותם להיות מעורבים רגשית ומחשבתית בפעילויות יצירתיות. הם סקרנים ושואפים להיחשף לאתגרים ולהזדמנויות חדשים ללא חשש מכישלון, הם משתמשים בפתרונות לא צפויים, בעלי מוטיבציה גבוהה ונוטים ליטול סיכונים.

אדם יצירתי יגדיר בעיות בדרכים שונות מהמקובל, הוא יאסוף ויארגן מידע תוך שבירת מוסכמות, ויגלה יחסים חדשים ומורכבים בין הנתונים. הוא יפגין יכולת גבוהה בבדיקת היתכנות של חלופות לשינוי התוכנית המקורית, והתאמתה למציאות המשתנה, לצד העזה לפרק דפוסי חשיבה מקובלים ולבחון דברים בדרכים חדשות.

"יצירתיות היא היכולת של אדם לגלות פתרון חדש לבעיה ישנה או לראות בעיה חדשה בפתרון

ישן" (שון מק'ניף)

לפתוח לרגע את דלת הקסמים

אייל דורון, מחבר הספר 'להמציא מחדש: הורות וחינוך במאה ה-21'

אחד הקסמים של חשיבה יצירתית הוא היכולת לחבר בין עולמות שלא חוברו קודם.

מעצבים של משחקי מחשב עיצבו את Quest to Learn, בית-ספר תיכון ציבורי בעיר ניו-יורק, שכולו משחק מחשב אחד גדול: משימות סודיות מסתרות בספרייה עם קוד מתמטי, בהמשך היום מתמודדים התלמידים עם משימת 'ד"ר סמול', במהלכה הם מתבקשים לחלץ רופא שכיווץ עצמו בטעות לגודל מיקרוסקופי. ואת הכל מלווה אתגר קבוע של צבירת נקודות כדי לעלות לדרגת "מאסטר".
נשמע טוב, תודו.

אז איזה שני עולמות תוכלו לחבר שלא חוברו עדיין?

לפעמים מספיק לחבר בין שני חפצים כדי לחשוב יצירתי ולהמציא, למשל: אולר שוויצרי הוא חיבור של סכין שטח+מזלג+מספרים. היה גם את האדם הראשון שחיבר כיסא+נדנדה והמציא את כיסא הנדנדה.

חשיבה יצירתית מבוססת גם על היכולת ללכת ברחוב ולהסתכל בערנות לצדדים. הרחוב מלא רעיונות קטנים וגדולים, רק צריך להתבונן, לאחסן בזיכרון ולשלוף כשצריך רעיון.

אבל הכי חשוב לזכור, שכולנו יכולים וצריכים לאמן את שריר היצירתיות שלנו.

כנסו לחדר כושר, קצת מזיעים, אבל החיים נראים הרבה יותר יפים וצבעוניים אחר כך.

**מה הוביל את קוקו
שאנל ליצירתיות
שלה?**

חוסר נוחות.

**צאו מאיזור הנוחות.
טוב שם.**

”הצורך הוא אבי ההמצאה”

אפלטון

המקום בו הרלוונטי פוגש בבלתי צפוי

ורד מוסנזון | ארגז הכלים הצהוב

בתקופה המוזרה בה אנחנו חיים, יצירתיות נדרשת מכל זווית. יצירתיות אינה רק תכונה, אופי, אישיות - היא דבר שניתן ללמוד ולתרגל. "ארגז הכלים הצהוב" - שיטה לגידול רעיונות, באה לתת כלים ברורים שיכולים לשנות את זווית המבט.

UR1 | Unexpected Relevant

idea הוא הכלי הראשון בארגז, מציע דרך לזהות רעיונות, להניח אותם על מפלס המים - בקוטב אחד הרלוונטי, הענייני, העובדות והנתונים - ומולו, בצד השני - הבלתי צפוי. המפתיע, המחדש.

החוק קובע שרעיונות שהם רלוונטיים ובלתי צפויים באותה מידה בדיוק, לא יכולים לטעות. נקודת האמצע הזאת, בה הרעיון שעלה הוא ענייני ורלוונטי - ובו זמנית גם בלתי צפוי - הוא נקודת ההתחלה בחיפוש אחר רעיונות שעושים שינוי. למשל, גרינפיס הכריזה שהיא בונה את תיבת נוח כאקט האזהרה נגד התחממות גלובלית (הרעיון מוצלח כל כך, עד שאין בכלל צורך לבנות את התיבה, הבשורה עצמה מעוררת את התחושות הרצויות).

השיטה המוצגת בספר, מציעה 7 כלים שהופכים את היצירתיות לדרך עבודה ברורה ומוגדרת, המזמינה דיוק, שינוי, דרך חדשה להסתכל על המתרחש מזווית מעוררת עניין ומחשבה, מפתיעה מרגשת, מעלה בכל פעם את אותו החיוך שאומר: "כן, זה עובד".

זמן קריאה 36 שניות

119 מילים על

”זהירות:

היצירתיות מדבקת, העבירו אותה הלאה”

מלחם בדר, מנהל בית ספר אבדאע

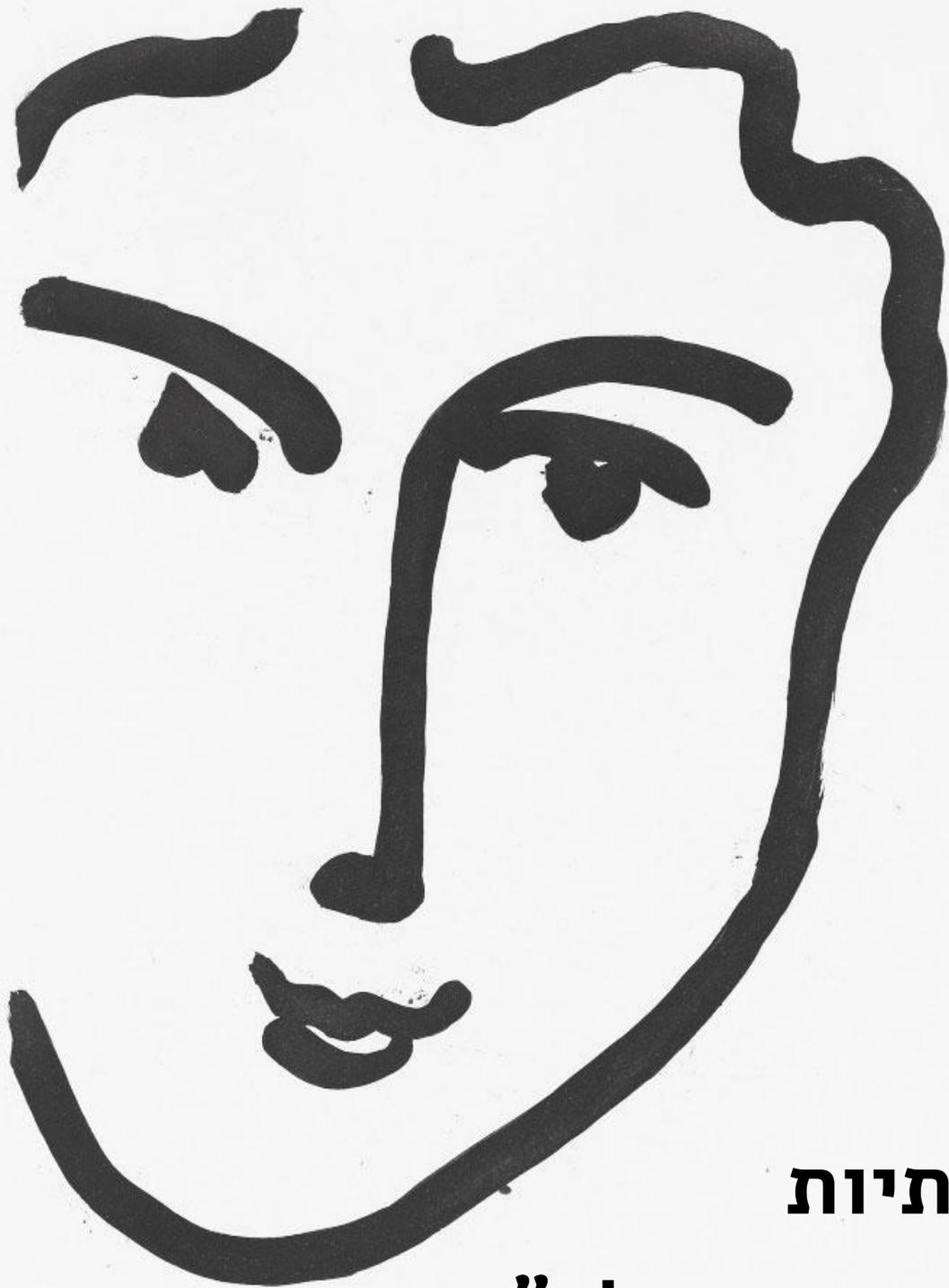
בית הספר ”אבדאע” לאמנויות במזרח ירושלים, נוסד בשנת 2017 כחטיבת ביניים צומחת לתיכון, ונחשב לבית הספר הראשון לאמנויות בחברה הערבית בארץ.

”לייצר מוזיקה במקומות מרכזיים במזרח ירושלים, מקומות שהמוזיקה נעדרת בהם” – הוא האתגר שלקחנו על עצמנו. ופשוטו כמשמעו: עזבנו את קוביות הזום, העמסנו את הכלים המוזיקליים על רכבים, והלכנו לנגן ולשיר במוקדי תרבות: בהר הזיתים, באל-טור עם הרקע של העיר העתיקה, בגת שמנים, בעיסאווייה ובשייח’ג’ראח.

תוך כדי התמקמות במקומות הללו, הזמנו את העוברים והשבים להקשיב למופעים מוזיקליים קצרים, ושוחחנו איתם על שלומם בימים אלה. השיחות הסתעפו, התפתלו והתרחבו – אל כוחם והשפעתם של היצירתיות, הדמיון, התקווה והיופי האסתטי על האדם, במיוחד בעת זו.

בשיחות אלו הדגשנו את תפקידינו ואחריותנו כמוסד חינוכי ייחודי, לייצר תרבות, להנכיח מוזיקה ולעורר השראה.

את המנגינה הזו אי אפשר להפסיק

”יצירתיות

מחייבת אומץ לב”

הנרי מאטיס

H. Matisse

187/29

מול דף לבן 174 מילים אל

חשיבה יצירתית בפיתוח תוכניות

רותם שורץ-בורוביץ', מנהלת שותפויות החברה הבדואית בנגב, ג'וינט אשלים.

מסופר על פרופ' לספרות שעסק במטלה משמימה של בדיקת מבחנים, והגיע למבחן שהושארה בו שאלה ריקה. הפרופ' בהה בדף הלבן ואז קפץ לו המשפט: "בחור באדמה גר לו הוביט". וכך, ברגע של שהייה או בהייה, נוצרה אחת מיצירות הספרות המפורסמות בעולם שכתב טולקין, "ההוביט".

יצירתיות היא תמיד ה'טוויסט בעלילה' - הניצוץ היצירתי הוא חמקמק, נטול תבניות או הוראות הפעלה, ועבורי הוא התבלין המיוחד או הקסם שמתרחש בזמן פיתוח תוכניות. עם פרוץ הקורונה, בתנאים של אי וודאות (דף לבן), החלטנו בג'וינט-אשלים, לתמוך באתגרי הלמידה מרחוק בחברה הבדואית בנגב. לצד קשיי התשתיות והמחסור באמצעי-קצה אצל בני הנוער, עלה אתגר נוסף: בני הנוער נמנעו משימוש בזום ומפתיחת מצלמה במרחב הביתי.

החלטנו ליזום שימוש אחר לגמרי של המצלמות, כך שהן יפתחו רק עבור התנסות יצירתית.

בהנחיית המרכז הארצי לוידאו-תרפיה, פתחנו וולוגים (בלוגים מצולמים), ואפשרנו לבני הנוער שיח ממקום אחר שכלל מונולוגים ספונטניים ודיאלוגים מתוסרטים על החיים שלהם: על חוויית הסגר, על הריחוק החברתי, ועל כל מה שמעסיק אותם ביום יום. השימוש השונה במדיה גרם לבני הנוער להתיידד עם המדיה, ולהביע את עצמם גם בתוך ה"ריבועים השחורים" באופן יצירתי.

הפיילוט לקידום אוריינות דיגיטלית, נערך בשיתוף מינהל חברה ונוער מחוז דרום במשרד החינוך, מתנ"ס רהט ומתנ"ס אל קסום

לך, לך למדבר, הדרכים יובילו

איזה סרט זה!

הגיל הרך

החיים היפים מחוץ לקופסה

טל שריר, מערך מו"פ

"אבא, יש לי רעיון מעולה, תעצום את העיניים, ותספור עד 10 ותראה איך סיימתי".... רואה - הצלחת שלי ריקה (הארוחה בפח)

"אמא, פתרתי את הבעיה.. אמרת אתמול שהקיר של הסלון ריק, אז ציירתי עליו".

הרעיונות והפתרונות מאוד יצירתיים, ההתאמה למציאות קצת פחות.... ילדים לא רק חושבים מחוץ לקופסה, לפעמים נדמה לנו שהם ממש חיים מחוץ לקופסה, ממציאים בשטף רעיונות מקוריים לכל בעיה, ומייצרים לנו בדרך עוד אלף־אלף בעיות חדשות וסבוכות.

לחשיבה יצירתית יש שני שלבים הפועלים ככלים שלובים:

חשיבה מסתעפת (ממציאים פתרונות רבים ומגוונים לבעיה) - הם ממש מעולים בזה (!) וחשיבה מתכנסת (בחירה בפתרון הרלוונטי ביותר ופרידה משאר ההמצאות) - הם פחות טובים בזה...

ולמשימה הכמעט בלתי אפשרית שלנו - איך לשמור על פרץ היצירתיות מבלי לעורר בהם תחושת כישלון:

שימרו על החיבורים החדשים שהם יוצרים בין אלמנטים קיימים, כי ילדים הם התסריטאים הטובים בעולם.

עזרו להם לבחון את הרלוונטיות של הרעיונות והפתרונות בהתאמה למציאות.

זכרו, כנראה תאלצו לבחור את הרעיון הכי פחות מלכלך/הרסני ותישארו ערים לשקם את הבית, אבל היי, שמרתם בדרך על חדות היצירתיות.

למידה ויצירתיות

ד"ר איריס פינטו

מרכיב משמעותי בחשיבה יצירתית הוא בחינה חופשית של אפשרויות חדשות ללא חשש מכישלון. אדם יצירתי נשען על היסטוריה אישית של פתרון בעיות בצורה יצירתית, שגיבשה אצלו ערך עצמי גבוה, מקור שליטה פנימי ותחושת מסוגלות גבוהה בתחום.

איך מפתחים חשיבה יצירתית?

משתמשים במתודולוגיות הוראה שונות ומגוונות הומור מסייע לאדם להתמודד עם מתחים, ומקנה לו את הביטחון הנחוץ לבחינת רעיונותיו באופן חופשי ויצירתי, ללא חשש מכישלון. אימון – ככל שנרבה לחשוב בצורה יצירתית, כך היא הופכת להיות קלה ושופעת יותר.

איך מפתחים יצירתיות בלמידה?

מתחילים בגיל צעיר

מגדירים יצירתיות כמטרה מרכזית של תוכנית לימודים מפחיתים מתחים ולחצים להצלחה מיידית מכוונים ומעודדים העלאה של מגוון רעיונות, פרועים ככל שיהיו, ונותנים אפשרות לתת תשובות שטותיות או שגויות, כחלק מתהליך של ניסוי וטעייה. מעמידים בפני הלומד בעיה קשה לפתרון אשר תתפס בעיניו כאתגר, כדי שינסה לפתור אותה בדרך יצירתית.

יצירתיות בחינוך | מי, מה, איפה ואיך?

ד"ר רונן ברגר מייסד הטבע תרפיה, דרמה תרפיסט, מדריך ומרצה בכיר. ראש תכנית ה MA בדרמה תרפיה בקריה האקדמית אונו-ביה"ס לחברה ואמנויות ומרצה במכללות תל-חי ואורנים. מלווה מנהלים וצוותי ב"ס בפיתוח פדגוגיה יצירתית-ומותאמת תקופה

יצירתיות קשורה ליכולת לברוא חלופות, להפוך חזון למציאות ולהתאים את עצמנו למציאות משתנה.

היא הבסיס לפיתוח חוסן, להתמודדות בתקופות של אי ודאות ושינוי, ולהישרדות רגשית ופיזית בעולם משתנה.

הוראה המשלבת בתוכה אמנויות ומתבצעת באמצעותה, נותנת מקום לביטוי רגשי, לתקשורת חברתית ולפיתוח יצירתיות. היא מרחיבה חשיבה, מחזקת רפלקטיביות ומאפשרת נראות והדהוד לא מילוליים. אופייה השיתופי והאקטיבי, והפרזנטטיביות שלה, מעלים את המוטיבציה ומגייסים את הילדים ללמידה.

למרות הבנה בסיסית זו, חלק ממערכות החינוך בישראל לא שמות דגש על פיתוח היצירתיות, ומתבססות על הנחות ושיטות פדגוגיות שהתאימו לתקופה שקדמה לגוגל ולרשתות החברתיות – הן לא מתאימות לקצב החיים ולשינויים התדירים, ולא לתפיסות ולדרכי החשיבה של הילדים והנוער כיום.

בשנתיים האחרונות אני מלווה תהליך שינוי מרגש שמתקיים בית ספר "גנזי המלך" בצפת. הוא התחיל כשהמנהלת שאלה כל אחד מהמורים איזה תחביב או כישרון יש לו, ומה מזה היה רוצה ללמד בבי"ס. כך נוצרה מערכת הכוללת למידה רב גילית, בתחומים כמו כדורגל, בישול ונגינה, כשהלימוד האקדמי נשזר בחוויית היצירה. ההנאה מהשיעורים העלתה את המוטיבציה של התלמידים ורמת הלמידה עלתה. החופש היצירתי

יוצרים מחאה!

בובה של קישור

שניתן למורים ללמד בדרכם ושאת קרוב לליבם, שיפר את האקלים הבית ספרי בכלל.

איך אני יוצרת

151 מילים על

רקפת גלבוע, יוצרת, מערך המו"פ

הציור עבורי הוא מקום לחקירה והתנסות. מקום למשחק.

ראשית אני בוחרת לאיזה חומר אני נמשכת היום: האם לצבעי מים? אקריליק? דיו יפני? ואולי יתאימו מריחות הגיר או עדינות העפרונות?

לאחר מכן מגיעה בחירת המשטח – בד? נייר? עץ? אבן? כשאת הבחירה מלווה דמיון ההתנסות בהם.

כשאני מתחילה לצייר יש לי לרוב רעיון מאד כללי מה אני רוצה ליצור. וכך אני מתחילה – מהקו, הכתם, הצורה או הדימוי, מהרקע או הדמות שנוצרת – דרך מגוון הפרטים והיחסים ביניהם, שנותנים ביטוי לחוויה הפנימית, שלא תמיד ברורה בתהליך היצירה.

וכמו בחיים עצמם: יש המון החלטות קטנות לקבל, אתגרים ו"טעויות" להתמודד עמם.

ומדי פעם אני עוצרת ומסתכלת על הציור השלם שנוצר:

האם קורה בו משהו מעניין? האם נוצרו מקומות לעין להתעכב ולהתבונן לעומק? האם יש בו אוויר לנשום או שהוא צפוף ודחוס? האם יש חיבור בין חלקיו השונים, או ניתוק ואפילו התרסה? ומתי נכון לסיים?

וכך, הציור הוא כמראה על עצמי כאן ועכשיו, ועל היחסים שלי עם העולם.

על תורשה, יצירתיות והישרדות

ד"ר איריס פינטו

יצירתיות אכן עוברת בגנים, אבל בדרכים רבות ומגוונות יותר מזו שאנו נוטים לחשוב. המדע לא הצליח לבודד את הגן האחראי על יצירתיות, מאחר וזו מוגדרת כמכלול של יכולות, ופתוחה לפרשנות ביחס למאפייני המטען התורשתי.

מחקרים על השוואה בין תאומים זהים ללא זהים שעוסקים בתחום יצירתי כלשהו, העלו ראיות נסיבתיות למעבר של יצירתיות בתורשה: נמצא כי אם תאום אחד עוסק בתחום יצירתי, קיים סיכוי של כ- 70% שתאומו הזה יעסוק גם הוא בתחום יצירתי. אצל תאומים לא זהים נמצא סיכוי של 4% בלבד לכפילות יצירתית.

תוצאות המחקר מסמנות לנו שיצירתיות טבועה בגנטיקה אך לא רק. חשיבה יצירתית נובעת גם ממאפיינים אישיים כמו נחישות ואמונה עצמית, וגם מכישורים קוגניטיביים נרכשים.

המין האנושי אינו המין היחיד הפועל ביצירתיות. יצירתיות נצפתה אצל בעלי חיים, ואפילו אצל צמחים, אשר נדרשו לפתור בעיות כדי לשרוד, אבל המין האנושי הביא את פתרון הבעיות ואת היצירתיות לדרגת אמונת בני האדם לקחו את היכולת הזו שנות אור קדימה, והיא נחשבת למנוע העיקרי לצמיחה האנושית.

השראה היברידית

131 מילים על

שני קרן, בית הספר ההיברידי, רשת אמי"ת

כיצד מפתחים יצירתיות בהוראה היברידית?

הוראה מרחוק זורקת אותנו לשטח הפקר, מטלטלת אותנו בין פחד להזדמנות, מאיימת עלינו במרחב שאין בו מאום ויש בו הכל, ולעיתים גם מחזירה אותנו לאחור. בבית הספר ההיברידי אין לנו לאן לברוח, זה המרחב היחיד שלנו ובו אנו צומחים. האתגר הגדול הוא למצוא את חוסר הנחת – משם תפרוץ היצירתיות.

קבלו 3 עצות מעשיות לפיתוח יצירתיות בהוראה מרחוק. כולן נקודות פתיחה ליצירתיות מתפרצת.

צרו לוח השראה // // שמרו בו כל מה שמעניין אתכם:
הרצאות טד, סרטונים, מאמרים, אתרים, שירים ועוד.

למדו משהו חדש // // שיפתח בכם צוהר, ובמיוחד אם
הוא רחוק מאזורי הנוחות: עריכת וידאו בנייד, עיצוב גרפי, אקסל, אפליקציה שיתופית ועוד.

התבוננו בתלמידים // // בבחירתם לסגור מצלמה, ברקע
שבחרו לשים או בחדרם הפרטי. זכרו – מתוך ההתייחסות לפרטים הקטנים, תצמח יצירתיות בתקשורת.

מכאן... הכל פתוח

זה מעורר השראה!

זמן קריאה 179 שניות

594 מילים על

תרגול ביצירתיות

ריבי ארצי, מערך המו"פ

פעם חשבתי לעצמי שאני לא יצירתית. האמנתי בכנות שאנשים אחרים מתאימים יותר להיות ציירים או יוצרים או סופרים, ופשוט אני לא זכיתי במתנה הזו שנקראת "יצירתיות".

האמת היא שאנחנו יצירתיים יותר ממה שאנחנו חושבים - אנחנו פשוט לא מתרגלים את זה. בכמה שינויים פשוטים ניתן לאמן את המוח לפתח את שריר היצירתיות.

5 תרגילים ללא צורך במנוי למכון כושר

לחיות את החיים ולחנות חוויות

שמעתם פעם את הביטוי "אתה לא יכול לשפוך
מכוס ריקה?"
אפשר לחשוב על יצירתיות כמו מזווה: אתה צריך
לשמור שהוא יהיה מלא בהמון מרכיבים
איכותיים, אם אתה רוצה לבשל מנה טעימה. כך
גם המוח - הוא יוצר מהמחשבות ומהחוויות
שכבר קיימות בו.

איך צוברים חוויות?

צאו לטיול ארוך או לטיול בסביבה הטבעית.
נסו אוכל שמעולם לא אכלתם.
הקשיבו - האזינו באמת - לאלבום חדש או
לכזה שלא שמעתם הרבה זמן.
נהלו שיחה עמוקה עם אדם אחר, חבר או זר.
סעו למקומות שמעולם לא הייתם בהם - כמו
גלריה לאמנות, מוזיאון, משתלת צמחים או
חנות מכולת מיוחדת - מקומות שיש בהם
הרבה חפצים חדשים, שניתן לבחון ולחקור.

למדו את המוח שלכם משהו חדש

מוחנו נוטה להישאר בדפוסים - הוא מעדיף לעשות את אותו הדבר שוב ושוב. זו דרך מצוינת לחיסכון באנרגיה, אבל אסטרטגיה איומה להגברת היצירתיות.

כדי לאמן את המוח צריך "לזעזע" אותו.

איך עושים את זה?

השתמשו ביד הלא דומיננטית שלכם כדי להשלים משימה יומיומית.

סעו בדרכים אחרות לעבודה או לחנות.

חנו במקום שאתם לא רגילים.

היכנסו בכניסה אחרת ממה שאתם עושים בדרך כלל.

למדו מיומנות חדשה - שפה חדשה, ריקוד או אמנות, נגינה בכלי.

הכינו מתכון חדש.

למדו לתפור או לסרוג.

הפכו מעורבים בקהילה שלכם - בכל פעם בדרך חדשה.

ליצירתיות אין חוקים

והיא בדיוק מה שאתם עושים - אז אל תבזבזו את הזמן שלכם במחשבה על האם זה נכון או לא נכון - כי אין באמת כללים. כדי להגביר את היצירתיות מומלץ ליצור עוד ועוד ועוד.

איך יוצרים עוד ועוד?

הפעילו טיימר ובדקו מה תוכלו ליצור בפרק זמן מוגדר. תצטרכו לעבוד מהר, כך שלא יהיה לכם זמן ולבדוק את עצמכם שוב ושוב.

השלימו אתגר יצירתיות כלשהו: צרו משהו חדש, בכל מדיום שאתם מעדיפים - בכל יום למשך שבוע, חודש או אפילו יותר.

הזכירו לעצמכם שהאמנים הטובים ביותר שאתם מכירים לא תמיד היו טובים כמו שהם עכשיו. הם היו צריכים להתאמן, בדיוק כמוכם.

עירכו יום אומנות עם ילדים. ילדים בדרך כלל נהנים ממעשה היצירה יותר ממראה התוצר המוגמר. פשוט תהיו כמותם.

צרו סביבה המקדמת

רעיונות יצירתיים

מחקרים מראים, כי מקומות עבודה המקדמים גישה של "אין דבר כזה רעיון רע", נוטים להיות פתוחים יותר לרעיונות ויצירתיים הרבה יותר.

איך יוצרים סביבה מקדמת יצירתיות?

צרו מספר דרכים לשימור רעיונות בסביבת העבודה הפיזית: במחשב או בפנקסים מסודרים בבית. כשמגיע רעיון, רשמו אותו. אל תדאגו אם הוא טוב או לא, או אם אי פעם תשתמשו בו. ואם אתם לא יכולים לרשום אותו, אל תדאגו: אם לרעיון הזה יש ערך, התת מודע שלכם יביא אותו שוב.

הורידו אפליקציות להקלטת קול לטלפון שלכם - כך תוכלו להקליט רעיונות בזמן נהיגה.

קבעו זמן לחשיבה פעילה על רעיונות חדשים. אם יש לכם מטרה או בעיה מסוימת שאתם מנסים לפתור, התמקדו ביצירת כמה שיותר רעיונות בזמן שנקבע.

להיות "גנב" של רעיונות

גם האנשים היצירתיים ביותר "גונבים" כמה מהרעיונות הטובים ביותר שלהם מאחרים. יצירתיות מתרחשת כשאתה לוקח משהו שכבר קיים והופך אותו למשהו אחר - משהו חדש שהוא ייחודי שלך. זו לא גניבה - זו השראה!

איך "גונבים" רעיונות?

התחילו לאסוף כל דבר שמדבר אליכם: שמרו תמונות באלבום בטלפון שלכם. אם אתם מדפדפים במגזין ורואים משהו שאתה אוהבים, צלמו אותו.

השתמשו בתמונות קיימות וצרו קולאז' השראה. אם ההשראה מגיעה מסרט או מסדרה, כתבו מה אהבתם.

רשמו מילות שיר שמדברות אליכם, ונסו לעבד אותן מחדש לשיר או לסיפור קצר.

השתמשו ב-Pinterest כדי לעקוב אחר כל מה שמעורר את היצירתיות שלכם - בין אם זה מתכון, ערכת צבעים או בגד.

תתפלאו מה יכול לעורר רעיון חדש.

שירה בהשחרה [🔗](#)

אומנות הגניבה - רעיון מגניב! [🔗](#)

איזהו גיבור? היוצר ליצרו

פתרונות יצירתיים
ליצרים לא נשלטים
בעת הזו

איך מתחבקים???

איך מתחתנים???

איך זוללים???

יצירתיות מתפרצת

אוראל נאמן, מנהל ביה"ס רימונים, קריית טבעון

אנחנו נדהמים ומתפלאים מיצירות של אחרים, ואמנם יש כאלה שבאמת שוות פליאה ותדהמה. אך למעשה, לא פעם, אנו מקלים ראש ביצירתיות של עצמנו – תוהים אם אנחנו היינו יכולים לצייר או לכתוב כך, או לפסל או להמציא. בעצם, למה לא? נשמתו של בית ספר טוב נמצאת ביצירתיות. וזו באה לידי ביטוי בשעת שיגרה או בשעת חירום, עם סגר וגם בלעדיו. הפליאה הגדולה שאנו חשים עתה לגבי הפתרונות שבתי הספר מוצאים מול מתווים משתנים בקצב מסחרר, או מגבלות אינסופיות של תנועה וריחוק, טבעית וברורה אל מול ההיכרות עם הקיבעון והכובד של מערכת החינוך. כעת נותר למערכת לעשות עוד צעד נוסף אחד, לשחרר את המושכות ולתת לבתי הספר להמשיך ולפרוץ את הגדרות, אלה שהיו בראש. כי מה חסר בו בבית הספר כדי לאפשר פרצי יצירתיות? כלום. לא חסר בו כלום. עם קורונה או בלי קורונה, בית הספר הוא חבית נפץ של יצירתיות, וכל הנדרש הוא מצית. בשפה אחרת, זו החינוכית קוראים לזה מנטור, מורה או מנחה.

וברגע הנכון עליו פשוט לספור לאחור...

...7..8...9...10

Do schools kill creativity?

”תפקידו של המנהיג היצירתי הוא לא שיהיו לו את כל הרעיונות, אלא ליצור תרבות בה כל אחד יכול להביע את הרעיונות שלו ולהרגיש שהם בעלי ערך”

(קן רובינסון)

"אילות" בדרך האמנויות,

מרחב, גילוי ויצירה

כוכבית מיכאל, מנהלת בי"ס אילות, גני תקווה

אנו מאמינות ומאמינים בכוחן של האמנויות לגעת בנו, לסקרן, לפתח את היצירתיות שטמונה בכולנו, ולהרחיב את האופקים, הלב והמחשבה. העיסוק באומנויות ככלי חינוכי מזמן חוויה, מאפשר ביטוי אישי יצירתי ומקדם יצירתיות רב ובינ-תחומית.

כבר כמעט שנה אנו פועלות.ים בשגרת קורונה. האפשרויות הצטמצמו, השתנו, אך האני מאמינה שלנו איתן. "מחברת המגירה" (או בכינויה 'מגי') ופרויקט "מחברות.ים", הן יוזמות חינוכיות המבטאות את האני מאמין החינוכי שלנו, שצמחו בימי קורונה וימשיכו לבלב עוד הרבה אחריה.

"מחברת מגירה" היא מרחב אישי, לגילוי ולביטוי יצירתי של כל ילדה. - מחברת בה הוא מוזמנת לעשות כרצונה. - ע"פ ההנחיות, או בזליגה מהדרך למקומות שמרתקים ומעוררים בו פליאה.

פרויקט **"מחברות.ים"** הוא פרויקט חברתי-קהילתי, השואף לייצר רשת קשרים לקהילת ביה"ס. הפרויקט הוא פלטפורמה המבקשת לעודד ביטוי אישי יצירתי, הצגה של כישורים, רעיונות ולמידת עמיתים.ות בתחומי עניין. ה'ספרייה' נגישה לקהילת ביה"ס לשיטוט, בחירה וחויית למידה קצת אחרת.

מה בין דמיון,

חדשנות ויצירתיות?

ד"ר אלעד שגב - מומחה לפיתוח יצירתיות

ישנם שלושה מושגים שנוטים להתבלבל ביניהם: דימיון, שכולל רעיונות שלא יוצאים אל הפועל; יצירתיות, שעליה ארחיב מעט; וחדשנות שעוסקת בהטמעה של תוצרים יצירתיים בחברה.

היצירתיות עוסקת ביצירה של תוצר חדש ובעל ערך לסביבה, ולכן, ישנם שלושה תנאים שחייבים להתקיים כדי שמשהו ייחשב ליצירתי:

1. קיים תוצר ממשי - שיכול להיות אינטלקטואלי, מוחשי או תהליכי
2. הוא מהווה חידוש בתחום
3. הוא בעל ערך בהקשר נתון

*כאשר עוסקים בחינוך ליצירתיות, אין דרישה כי התוצר יהיה חדש ברמה העולמית, אלא שיהיה חדש מספיק ביחס לתוצרים הקודמים של אותו הילד.

תספרו עד 10!

לכל שאלה, תשובה

**”יצירתיות דורשת את האומץ
להרפות מן הודאות”**

אריך פרום

”יצירתיות היא פשוט חיבור בין דברים. אם תשאלו אנשים יצירתיים איך הם עשו משהו, הם ירגישו קצת אשמים בגלל שהם לא באמת עשו משהו, הם רק ראו משהו שהפך עם הזמן למובן מאליו. זה מכיוון שהם היו מסוגלים לחבר חוויות שהיו להם וליצור דברים חדשים” סטיב ג'ובס

תיכף תולים את הנעליים...

2020 מסתיימת וכך גם הגליון.
וכמו בחיים עצמם,
אנחנו יכולים לבחור
לאן ממשיכים
מכאן...

אז,

בחרו את ההמשך...

**מציאות נועזת
וחדשה**

**שגרה מוכרת
וברוכה**